

Vzdělávací obor:

Výchova k občanství

Očekávaný výsledek učení:

CAS-VKO-003-ZV9-013

Používá základní ekonomické pojmy, které jsou aktuálně diskutovány ve veřejném prostoru.

Popis fáze SPLNĚNO

- V textu správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- V diskusi správně používá vhodné ekonomické pojmy.
- Správně vysvětlí vybrané ekonomické pojmy v mediálních sděleních.

Ekonomie kolem nás

autor materiálu: Petr Hájek

Krátký textový popis (anotace)

Žáci se pomocí týmové aukční hry seznámí s různými (i mylnými) výklady ekonomických pojmů. Následně vyhledávají aktuální informace v médiích, posuzují jejich důvěryhodnost a tvoří vlastní výstup, který ostatním srozumitelně vysvětluje pojem v reálném kontextu. Aktivita rozvíjí čtenářskou, digitální, ekonomickou i mediální gramotnost, kreativitu, kritické myšlení a spolupráci.

Zadání pro žáky

1. Na začátku každý tým obdrží 2–3 ekonomické pojmy, například inflace, HDP, daně, deficit, mzda. Vaším cílem bude v dražbě získat správnou definici ke každému pojmu, který máte. Můžete **přihazovat fiktivní peníze**, pokud si myslíte, že definice patří k některému z vašich pojmů. Pojem získá tým s nejvyšším příhozem.
2. Vezměte si každý svůj pojem a ověřte, jestli je jeho definice, kterou jste získali v aukci, opravdu správná.
 - Použijte alespoň dva ověřené zdroje.
 - Zapojte i umělou inteligenci – můžete použít ChatGPT nebo jiný nástroj k tomu, abyste si: nejasnou definici nechali zjednodušit nebo vysvětlit. Případně zjistili, jak se pojem používá v běžném životě, porovnali více výkladů a zkusili zformulovat vlastní, srozumitelnou a přesnou verzi.

TIP: Nevěřte AI bezhlavě – zkontrolujte, jestli to, co vám navrhla, odpovídá i informacím z ověřených webů. AI může pomoci s formulací a přehledností, ale finální odpovědnost je na vás!

3. Najděte příklad z médií nebo života, kde se s pojmem setkáme. Zapište si, jak se tento pojem týká lidí, firmy, státu... nebo i vás osobně.

4. Vytvořte digitální výstup, který spolužákům srozumitelně vysvětlí pojem, který zpracováváte. Možnosti výstupu:

- digitální infografika v Canvě
- drátký článek / blog
- prezentace s komentářem
- sdílení na Padlet

Cílem je:

- vysvětlit pojem přesně a jednoduše
- ukázat příklad z médií nebo reálného života
- propojit pojem s běžným životem (např. „Proč by to mělo zajímat i mě?“).

5. Představte svůj výstup třídě (2–3 minuty).

6. Vypracujte odpovědi na otázky:

- Co jsem dnes pochopil/a nového?
- Který pojem mě překvapil – a proč?
- Co bych vzkázal/a někomu, kdo si myslí, že ekonomie je nuda?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK digitální Digitální informace a data KDI-DAT-000- ZV9-001	Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.	- vedu žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření - podporuji žáky v samostatné i skupinové tvorbě a sdílení archivů relevantních digitálních vzdělávacích zdrojů

Metodický komentář pro učitele

Aktivita je vhodná pro 8.–9. ročník ZŠ. Aktivitu lze realizovat ve dvojicích nebo malých skupinách během 2–3 vyučovacích hodin (nebo jako projekt s domácí částí). Je vhodné připravit předem seznam pojmů a odkazů na ověřené zdroje. Důležité je, aby žáci **nejen přebírali informace, ale aktivně je zpracovali a interpretovali pro své vrstevníky**. Aktivita klade důraz na aktivní zpracování informací, nejen jejich reprodukci. Žáci si budují vlastní porozumění a připravují si podklady pro tvorbu digitálních výstupů.

Dražba

Učitel připraví sadu kartiček s ekonomickými pojmy (např. inflace, úrok, HDP, státní rozpočet, nezaměstnanost, nabídka, poptávka...). Každá skupina obdrží **určitý obnos fiktivních peněz (např. peníze z Monopolů)**. Je vhodné, aby skupiny měly nějaké pojmy společné (budou přiřazovat za stejnou definici). Celou dražbu vede učitel.

Ke každému pojmu připravíme tři možné definice, lze využít i AI:

- 1× správnou a přesnou,
- 1× zavádějící nebo zjednodušenou,
- 1× nesmyslnou nebo úplně chybnou.

Příklad pro *inflaci*:

- Správně: Dlouhodobý růst cenové hladiny zboží a služeb v ekonomice.
- Zavádějící: Zvyšování cen způsobené jen tím, že stát tiskne peníze.
- Nesmyslné: Situace, kdy lidé mají více peněz, protože pracují o víkend.

Učitel by měl:

- pomoci s výběrem ověřených webů a připomenout kritéria důvěryhodnosti,
- podpořit žáky v reflexi: „Co ti AI odpověděla? Přijde ti to přesné? S čím souhlasíš, s čím ne?“,
- doporučit jednoduchou strukturu pro přehledné zpracování (např. tabulka: „pojem – definice z aukce – co říkají zdroje – co říká AI – moje definice“).

Popis ověřování

Klíčovým cílem je, aby si žáci uvědomili, že definice pojmu není jen „učebnicový“ výklad, ale že pojem může mít různé interpretace v různých kontextech – v médiích, odborných textech i běžném životě. Zároveň zde dochází k rozvoji digitální kompetence a mediální gramotnosti: žáci vyhledávají a porovnávají informace z různých typů zdrojů (encyklopedie, odborné weby, zpravodajství), učí se rozlišovat mezi důvěryhodnými a méně důvěryhodnými informacemi a kriticky zvažují, zda definice z aukce odpovídá reálnému použití pojmu. Součástí úkolu je i práce s AI nástroji (např. ChatGPT, Bing, Gemini), které žáci využívají jako podporu pro jazykové zjednodušení složitých pojmů nebo pro porovnání více výkladů téhož pojmu.